

Príhovor pred nedeľou. I.

Stanislav Hvozdič

Vždy som veľmi rád, keď vidím ľudí v kostole. Aj preto, že šťastlivo prešli popod strom lži. Zrejme sa spýtate, popod aký strom lži som išiel, išla? Dokonca, že sa teším, že ste neostali pod stromom lži. Jedna stará poviedka hovorí o tom, ako si lož a pravda rozdelili strom života. Lož pravde hovorí. Počuj pravda, ty vidíš ako ľudia trpia zo zápasu medzi nami. Sú tu vojny, revolúcie, krízy. Rozdeľme si tento strom. Buďme k sebe tolerantné, korektné. Ty pravda si dôležitejšia. Choď ku koreňom stromu, ten je dôležitejšia časť stromu. A ja ostanem v menej dôležitej časti stromu, v korune stromu. Tam páli slnko, fučí vietor, mrzne, prší dážď. Nejakto to vydržím. Kvôli tebe. A prostomyseľná pravda vošla ku koreňom. A lož v korune stromu začala klamať ľudí. Lákala ich obyčajnou lžou, dvojitou lžou, kedy si lož pribrala viacej klamárov.

Ale hlavne diabolskou lžou, kedy lož klame slovami pravdy. Dobré, že ste sa nezastavili a neostali pod týmto stromom lži a nepočúvali lož, ktorá v korune stromu lži klame. Najmä diabolskou lžou. Teda klamanie slovami pravdy. Napríklad, načo pôjdeš do kostola, nechod', aj doma sa môžeš pomodliť. To je pravda, ale klame v tom, že svätá omša sa nedá vymeniť za domácu pobožnosť. Alebo ešte iná diabolská lož, ale nechod' do kostola, choď do prírody, do jej chrámu. Aj tam je Boh. Áno ako Stvoriteľ, ale ako vykupiteľ tam nie je. Ako vykupiteľ je na sv. omši. Alebo iná diabolská lož, čo oči nevidia, srdce nebolí. A niekto niekoho oklame, napríklad v manželstve. Nehovorí čo sa stane s jeho vlastným srdcom. Ešte ste mohli počuť, načo chodiť do kostola, Kristus Pán sa obetoval na kalvárii, dokonale, omše to sú ako reparáty, že to nebolo dokonale? Aj to je pravda, že obeta bola dokonalá, ale Kristus Pán pri poslednej večery povedal, toto robte na moju pamiatku. Na chlieb povedal toto je moje telo, ktoré sa obetuje za vás. A na víno, toto je moja krv, ktorá sa vylieva za vás. Požehnal tento symbol obety, dával im a hovoril toto robte na moju pamiatku. Ale tiež v Písme môžeme čítať, kde sa dvaja modlia som medzi nimi. Treba tvoriť náboženské spoločenstvo.

Zo stromu lži môžeme počuť slová, užitočná práca nemôže byť Bohu nemilá, aj v deň sviatočný užitočná práca neprestáva byť užitočná. Toto nemôže zmeniť ani sviatočný deň. Áno, v takýto čas, takejto vnútornej reči prechádzame popod strom lži. Z jeho koruny na nás padajú tieto slová klamu.

Ako to skončilo v tej poviedke? Pravda pri koreňoch stromu trpela núdzou a od hladu začala hrýzť korene stromu lži. Až ich prehrýzla, prišla víchrica a strom lži padol na všetkých ktorí boli pod ním zhromaždení. Ak sa dobre pozeráme na to čo sa deje v čase, ktorý sme už prežili, môžeme vidieť, že stromy lži padajú. Padol strom lži totality, násilného ateizmu. Prišiel nový ateizmu, klame, že všetkému príjemnému môžete hovoriť áno. Ale tí starší vedia, že príjemné môže byť zmysluplné, ale aj nezmysluplné. Zase klamanie slovami pravdy. Všade je toho plno. Ale je tu nový strom lži.

Odrazu počujeme, že niet rozdielov medzi mužmi a ženami. Že otec a matka sú nahraditeľní číslami rodič č.1 a č. 2. Počujeme zo stromu lži, pozri zo sto ľudí až sedemdesiat môže dopadnúť dobre. Prečo by si ty nemal byť medzi tými sedemdesiatimi? Si horší? Alebo päťdesiat ľudí zo sto sa môže mať dobre, prečo by si ty nemohol byť medzi nimi, ak budeš robiť to a to? A tak sa šíri ľahostajnosť k zlému osudu. Tridsiatich percent ľudí, ba aj päťdesiat percent ľudí, ak má zlý osud, nemá nás zaujímať? A čo ak sa medzi nimi ocitneme? Zo stromu lži sa môže ozývať, načo pôjdeš do kostola, pozri si bohatý. Pán Boh ťa požehnal na majetku. Iste má radosť z tvojej radosti. Ale naozajstná radosť má prísne miery dobrého svedomia. Pozorujeme, že v kostoloch ubúda ľudí. To je dôkaz, že ostali pod stromom lži.

Naše myslenie je sprevádzame vnútornou rečou. Svojou vnútornou rečou môžeme hovoriť s dobrom, alebo nebadane prejsť na rozhovor so zlom. Vnútorným rozhovorom je aj modlitba. Má aj psychologické charakteristiky. Popísal ich poľský psychológ, kňaz, prof. J. Makselón. Modlitba pomáha uvedomiť si potreby a skutočnosť. Vzbudzuje vieru, nádej, prináša pokoj a kontroluje úmysly, ktoré s pokojom súvisia. Takto znižuje strach, napätie a zlosť. Dáva perspektívu riešenia problémov a pomáha vytvárať konkrétny plán konania. Vyjasňuje ciele, ktorým sa chce človek oddať, koncentruje sily na ich dosiahnutie, privádza k pokore a prináša pocit prepáčenia, vyjasňuje hranice medzi dobrým a zlým, obnovuje psychickú energiu človeka cez kontakt s Božstvom, robí citlivým k potrebám iných ľudí, podporuje altruizmus, potvrdzuje hodnoty, pomáha priat' všetko čo sa stane, podporuje lojalnosť voči Nekonečnu a vytrvalosť v pobožnostiach, integruje osobnosť cez odovzdanie sa vyšším cieľom.

Všimnime si, že Kristus Pán vždy nadväzoval na vnútornú reč ľudí. Spomeňme si na ženu, ktorá trpela na krvotok. Sama v sebe si povedala, ak sa dotknem čo len lemu jeho odevu, vyzdraviem. A vyzdravela. Kristus Pán sa pýta, kto sa dotkol lemu mojich šiat a zbadal tu žena a nadväzuje na jej vnútornú reč, keď hovorí, tvoja viera ťa uzdravila. Buď zdravá a choď v pokoji. Majme starostlivosť o našu vnútornú reč. Súvisí s naším myslením, či myslíme pravdivo o veciach, vzťahoch a ľuďoch. To znamená či sme angažovaní, alebo si vymýšľame kadejaké „logické“ fikcie, figle a opúšťame rozhovor s dobrom. Sprievodným znakom je nezájem o iných. Individualizmus, alebo obľuba byť v dave, mase ľudí. Kresťanstvo je prevencia, aby sa národy nezmenili v davy. Tie kričia, chceme chlieb a ničia pekárne. Vyhľadávanie davy je zlý znak. Modlitba je dôležitá. Ale pozor na strom lži. Ak počujeme načo sa modliť, stačí ak si nikoho neokradol, tobôž nepripravil o život. Tak to ste už pod stromom lži na vašej životnej ceste. Pokračujte ďalej, ako rytieri dobra, do kostola.

Príhovor pred nedeľou. II.

Stanislav Hvozdič

Pri počúvaní čítania o tom, ako bol sv. Peter uväznený a ako bol strážený štyrmi strážami, iste ste si oprávnene pomysleli, že to bola beznádejná situácia. Povzbudivo na nás pôsobí zásah anjela, ktorý prišiel a svetlo zalialo celú. Reťaze padli, brány sa otvorili a sv. Peter bol vyvedený na ulicu. Rozprávanie o tejto udalosti, ústne podanie je silné a pamätá si tú udalosť, ktorá mocne zasiahla ľudí vtedajšej doby. Musela otriast' Herodesom, ale aj tými, ktorí prenasledovali kresťanov. Ale po dvoch tisícročiach sa môžete opýtať, ale prečo sa dnes také čosi nestane, napríklad aj mne, keď som bol v takej a takej situácii. Keby ma z nej bol niekto vyviedol to by bolo. A naozaj ste nezažili úľavu, ktorú ste nečakali v niektorých chvíľach vášho života? Zdalo sa nám celkom prirodzene, že veci dopadli tak dobre, hoci sme si mysleli, že to skončí zle. Povedali sme si no to bolo šťastie.

Poľský filozof Tischner vo svojej filozofii drámy píše, že Dobro nás volá. A my nasledujeme jeho hlas, cítime sa dobre, považujeme to za samozrejme, prirodzené a ani sa nemusíme príliš pozastavovať, že to a to nie je celkom samozrejmosť. A potom príde chvíľa, kedy sa volanie dobra stratí. Príde nejaká protiveň a my si už nevyberáme rozhovor s dobrom, ale ozýva sa v nás myšlienka negatívna, pochybujúca, slabá. A potom zase príde dobro a volá nás. V našom živote sa vyjasní a my zase ideme za jeho hlasom. A toto sa môže opakovať, pretože dobro čaká, že si ho raz vyberieme nezávisle na okolnostiach. V tom je zmysel našich skúšok. Nie sú nad naše sily. Áno život veriaceho človeka pozná dve skúsenosti. Skúsenosť, zážitok, silný zážitok prítomnosti Božej, ale poznáme aj zážitok, máme skúsenosť neprítomnosti Božej. Aký to má zmysel? No či si zachováme snahu o rozhovor s dobrom.

Človek je stále na ceste, putuje. Rakúska psychologička B. Lukasová zo svojej skúsenosti v práci s ľuďmi, píše, že pre zmysel života človeka je dôležité vedieť kedy veci v našom živote už splnili svoj význam. Či rozpoznáme a vieme opustiť to čo už splnilo svoj význam. Ale sa na toto čo už stratilo význam upneme a strácame zmysel života. Aj rozhovoru s dobrom ubúda. Slovenský básnik M. Rúfus ma takýto verš: nebudeme súdení z toho čo sme nevedeli, ale z toho či sme nevedeli stratiť to čo sme mali stratiť.

Zo svojej praxe psychológa si spomínam na matku, ktorá prišla za mnou a sťažovala sa na celý svet a Stvoriteľa, aký je nespravodlivý. Pýtam sa a čo sa stalo? Dozvedel som sa, že mala syna, keď bol chlapec ešte malý, opustil ich otec a išiel za inou. Nuž neprešiel pod stromom lži, ale nechal sa zlákať. A že ona všetko

vložila do výchovy svojho syna a raz prišla domov, chlapec mal už 16 rokov a našla list, že ide k otcovi. Cítila sa oklamaná, neuznaná, zradená. Hovorila mi všetko pre chlapca a on toto. Pýtam sa jej hovoríte všetko? Všetko. Keď mal chlapec tri roky začal hovoriť, chodiť objavovať svoj svet, mohla ste toto urobiť za neho? Zarazila sa, hovorí nie. Nemohla ste toto urobiť za neho. Pýtam sa jej zase, chcela by ste aby váš syn bol mentálne defektný, poškodený a mal by vždy takých osem až desať rokov a vy by ste boli jeho matka vždy tak ako k dieťaťu takého veku? Hovorí nie, to nechcem. Pochopila, že chlapec chcel poznať svojho otca. Že toto nemohla za neho urobiť. Bolo potrebné naučiť sa stratiť niečo, čo už splnilo svoj význam a ustúpiť novým významom. Naučil som ju telefonovať s chlapcom. No a chlapec sa vrátil, otec ani nenavril vždy, ani neopravil. Spoznal otca, to nemohla za neho urobiť matka. Spoznal jeho dobre a zlé stránky. Takto sme vždy na ceste.

Psychológ nie je ten, kto má mať posledné slovo v našom živote. My sami musíme rozpoznať čo v našom živote už stratilo význam, môžeme potrebovať porozprávať sa o tom, tu môže byť užitočný spoločník aj psychológ, na našej životnej ceste, ale expertmi na náš život máme byť mi sami. Otec tohto chlapca chcel mať v celej veci posledné slovo. Povedal áno niečomu čomu bolo potrebné povedať nie. Opustil rodinu kvôli inej žene, ako bola jeho manželka. Spôsobil stratu, ktorá bola zlá strata. Súčasná životná prax nás často presvedča, že všetkému príjemnému treba povedať „áno“, že to „nie“ podozrivé.

Spomínam si na jedného, už nebohého, odo mňa staršieho priateľa. Šiel som na električku a zbadal som ho ako ide s manželkou od električky. Nezbadal som nič mimoriadne. Pozdravil som a dal som sa do reči, ako býva zvykom. Ale on ma prerušil a povedal, dnes musím ukázať Pánu Bohu čomu som sa naučil. Čo sa stalo? Dnes dopoludnia sa nám zabila dcéra, keď viedla návštevu na letisko. Narazili do betónového stĺpu. Strápol som. Prejavil som ľútosť a možno aj strach. Rozlúčili sme sa. Ani pozdejšie som sa ho neopýta, čo musel Pánu Bohu ukázať, že sa naučil. Nevie, či to môžem pochopiť tak, že sa naučil zachovať rozhovor s dobrom, napriek okolnostiam. Napriek tej strašnej okolnosti. Nemusia sa nám stať také hrozné udalosti. Ale celkom určite drobné, menej drobné, aj vážnejšie straty nás môžu stretnúť. Zachováme si rozhovor s dobrom, naučíme sa to?